

Bruxelles, 27. siječnja 2025.
(OR. en)

5638/25

COHOM 11
COPS 44
CONUN 17
COASI 16
MAMA 24
COAFR 24
DEVGEN 15
CFSP/PESC 160

ISHOD POSTUPAKA

Od:	Glavno tajništvo Vijeća
Na datum:	27. siječnja 2025.
Za:	Delegacije
Predmet:	Zaključci Vijeća o prioritetima EU-a na forumima UN-a za ljudska prava u 2025.

Za delegacije se u prilogu nalaze Zaključci Vijeća o prioritetima EU-a na forumima UN-a za ljudska prava u 2025., koje je Vijeće odobrilo na 4075. sastanku, održanom 27. siječnja 2025.

Zaključci Vijeća o prioritetima EU-a na forumima UN-a za ljudska prava u 2025.

1. **Ljudska prava** univerzalna su, nedjeljiva, međuovisna i međusobno povezana, neovisno o tome jesu li građanska, kulturna, gospodarska, politička ili socijalna. Ključna su za ljudsko dostojanstvo, jednakost, demokraciju, mir i održivi razvoj. Mir i blagostanje te postizanje ciljeva održivog razvoja neodvojivo su povezani s poštovanjem vladavine prava, demokracije i svih ljudskih prava. Sukobi i nasilje nerijetko su posljedica uskraćivanja ljudskih prava te je povijest pokazala da vlastitu slobodu možemo doista zaštititi samo ako zaštitimo slobodu drugih.
2. Europska unija ponovno potvrđuje svoje nepokolebljivo zalaganje za univerzalno poštovanje, zaštitu i ostvarivanje ljudskih prava svuda i za sve. EU će 2025. nastaviti snažno podupirati, braniti i promicati ljudska prava kao prioritet svojeg vanjskog djelovanja te će na međunarodnim forumima koristiti svaku priliku kako bi se suprotstavio potiskivanju ljudskih prava.
3. EU će i dalje imati čvrst stav i djelovati kao predvodnik u podupiranju i promicanju poštovanja međunarodnog prava i ljudskih prava, gradeći svoj utjecaj na jedinstvu. U vrijeme sve intenzivnijih sukoba i napetosti, kao i zabrinjavajućeg trenda zanemarivanja međunarodnog prava, EU ponovno potvrđuje svoju nepokolebljivu predanost djelotvornom **multilateralizmu i međunarodnom poretку utemeljenom na pravilima**, u čijem su središtu Ujedinjeni narodi i u kojem su zakoni i norme jači od sukoba. EU će imati vodeću ulogu u promicanju reforme međunarodnog sustava te u provedbi Pakta za budućnost i njegovih priloga, u kojima se ponovno potvrđuje važnost ljudskih prava. EU će se oduprijeti svakom pokušaju izazivanja podjela ili podrivanja univerzalnih vrijednosti i međunarodnog prava. EU će proaktivno ponavljati da se njegova stajališta temelje na univerzalnim vrijednostima i međunarodnom pravu te su sustavno usmjerena protiv neprijateljskih diskursa.

4. EU će nastaviti **surađivati sa svim regijama svijeta**, slušati legitimne bojazni svojih partnera i unapređivati suradnju sa zemljama sličnih stavova u svim regijama. Od posebne važnosti bit će produbiti i proširiti suradnju u području ljudskih prava, ne ograničavajući se isključivo na tradicionalne partnere sličnih stavova, te graditi mostove prema drugima. EU će iskoristiti svoje planirane sastanke na vrhu u 2025. kako bi na međunarodnim forumima potaknuo razumijevanje, zajedničko djelovanje i saveze u području ljudskih prava te će nastaviti podupirati regionalne mehanizme za ljudska prava.
5. EU će nastaviti pozivati sve države da u potpunosti surađuju i konstruktivno sudjeluju u **sustavu UN-a za ljudska prava**, među ostalim s Vijećem za ljudska prava i njegovim mehanizmima, Trećim odborom, tijelima iz Ugovora i agencijama UN-a. EU ponovno potvrđuje svoju nepokolebljivu potporu Uredu Visokog povjerenika za ljudska prava kako bi djelovao neovisno i s dostatnim resursima te dodatno podupire jačanje sustava UN-a za ljudska prava. EU će nastaviti pozivati sve države da UN-u i njegovim mehanizmima za praćenje ljudskih prava pruže bezuvjetan i neometan pristup svojim državnim područjima te da produlje pozive za posebne postupke UN-a i UN-ove druge mehanizme za ljudska prava i olakšaju posjete svojim zemljama. EU pozdravlja rad Vijeća za ljudska prava usmjeren na osiguravanje učinkovitosti vlastitih radnih metoda i podsjeća da o spomenutim radnim metodama odlučuje Vijeće za ljudska prava. EU pozdravlja i unaprijeđenu koordinaciju uredâ Vijeća za ljudska prava i Trećeg odbora u cilju osiguravanja bolje sinergije u radu tih tijela i izbjegavanja nepotrebnog udvostručavanja posla. Unatoč povećanju radnog opterećenja tih dvaju tijela, odluke o radnim metodama trebale bi se donositi na uključiv, konsezualan i pažljivo preispitan način.

6. EU će se i dalje služiti svim instrumentima s kojima raspolaže, uključujući **EU-ov globalni režim sankcija u području ljudskih prava**, kako bi potaknuo promjene i poboljšao stanje ljudskih prava diljem svijeta.
7. EU je i dalje predan tome da se diljem svijeta okonča nekažnjavanje i osigura **odgovornost** za sva kršenja međunarodnog prava, uključujući pravo o ljudskim pravima, i međunarodnog humanitarnog prava. EU će nastaviti podupirati napore usmjerene na neovisne istrage kršenja i povreda ljudskih prava i kršenja međunarodnog humanitarnog prava, uključujući kršenja koja bi mogla doseći razinu međunarodnih kaznenih djela. EU ponovno potvrđuje svoju nepokolebljivu potporu sustavu međunarodnog kaznenog pravosuđa, a posebno Međunarodnom kaznenom sudu, kao i svoju predanost poštovanju Rimskog statuta i očuvanju neovisnosti i integriteta Međunarodnog kaznenog suda. EU će nastaviti osuđivati napade ili prijetnje protiv Suda, izabranih dužnosnika, osoblja i onih koji surađuju sa Sudom. EU će također pružiti punu potporu i doprinos kako bi se osigurala zaštita Suda i njegova osoblja od vanjskih pritisaka ili prijetnji.

8. EU će i dalje snažno podupirati **program za ravnopravnost** u okviru svih multilateralnih foruma. EU će energično promicati i jačati napore usmjerene na **rodnu ravnopravnost** te na promicanje i potpuno uživanje svih ljudskih prava svih žena i djevojčica, kao i na njihovo osnaživanje, u skladu sa svojim međunarodnim obvezama, među ostalim podizanjem svijesti o rodnoj ravnopravnosti u kontekstu različitih zemalja i tematika. Godine 2025. obilježava se 30. obljetnica Pekinške deklaracije i platforme za djelovanje, a 69. sjednica Komisije za status žena međunarodnoj zajednici pružit će jedinstvenu priliku da ponovno potvrdi svoju predanost rodnoj ravnopravnosti te potpunom uživanju svih ljudskih prava svih žena i djevojčica, kao i njihovu osnaživanju. EU će 69. sjednici Komisije za status žena pristupiti s velikim ambicijama. U kontekstu sve većeg otpora prema rodnoj ravnopravnosti EU će sa svim partnerima nastaviti surađivati na unapređenju međunarodnih normi i standarda. EU će istaknuti potrebu za ambicioznim i transformativnim pristupom kako bi se odgovorilo na temeljne uzroke rodne neravnopravnosti, diskriminacije i nasilja nad ženama i djevojčicama te s njima povezane čimbenike rizika. EU će nastaviti promicati potpunu integraciju rodne perspektive u mirovne i sigurnosne inicijative, među ostalim provedbom Rezolucije Vijeća sigurnosti UN-a 1325 o ženama, miru i sigurnosti te naknadnih rezolucija, i to jačanjem potpunog, ravnopravnog i smislenog sudjelovanja i vodstva žena i djevojčica u sprečavanju i rješavanju sukoba tijekom cijelog ciklusa sukoba. EU će iskoristiti svaku priliku u svim relevantnim forumima, uključujući Komisiju o stanovništvu i razvoju, kako bi nastavio ispunjavati te obveze.

9. EU će u središte napora staviti sprečavanje i iskorjenjivanje **seksualnog i rodno uvjetovanog nasilja**, na internetu i izvan njega, uključujući seksualno i rodno uvjetovano nasilje povezano sa sukobima, nasilje u obitelji i nasilje intimnog partnera, brak s djetetom, rani i prisilni brak, sakaćenje ženskih spolnih organa te druge štetne prakse usmjerene protiv žena i djevojčica. EU će promicati pristupe na razini cijelog društva kako bi se muškarce i dječake kao saveznike i korisnike uključilo u nastojanja da se uklone sve rodne nejednakosti, među ostalim rješavanjem pitanja diskriminirajućih zakona te borbom protiv diskriminirajućih društvenih normi i rodnih stereotipa. EU podsjeća na svoju predanost podupiranju ravnopravnog, potpunog, djelotvornog i smislenog sudjelovanja žena i mladih, u svoj njihovoj raznolikosti i u svim sferama javnog i političkog života, u skladu s Akcijskim planom EU-a za ljudska prava i demokraciju za razdoblje 2020. – 2027.
10. EU će raditi na okončavanju i sprečavanju daljnjih kršenja i povreda ljudskih prava, među ostalim podupiranjem relevantnih inicijativa Trećeg odbora Opće skupštine UN-a i Vijeća za ljudska prava. EU će i dalje imati vodeću ulogu u **inicijativama za pojedine zemlje** u vezi s Afganistanom, Bjelarusom, Burundijem, Demokratskom Narodnom Republikom Korejom (DNRK), Eritrejom i Mjanmarom/Burmom. Pomno će pratiti inicijative za Srednjoafričku Republiku, Demokratsku Republiku Kongo, Gruziju, uključujući okupirane odcijepljene regije Abhaziju i Južnu Osetiju, Haiti, Iran, Nikaragvu, okupirano palestinsko područje, Rusiju, Somaliju, Sudan, Siriju i privremeno okupirana područja Ukrajine, uključujući Autonomnu Republiku Krim i grad Sevastopolj. EU će aktivno sudjelovati u raspravama i interaktivnim dijalozima s nositeljima mandata za posebne postupke kako bi se pozornost skrenula na stanje u području ljudskih prava, među ostalim u Etiopiji, Šri Lanki i Jemenu.

11. EU će nastaviti najoštrije osuđivati zločine počinjene u kontekstu nezakonitog, ničim izazvanog i neopravdanog **agresivnog rata** Rusije **protiv Ukrajine** i kontinuiranog kršenja, od strane Rusije, međunarodnog prava o ljudskim pravima i međunarodnog humanitarnog prava u Ukrajini, uključujući proizvoljna pritvaranja, nezakonite deportacije, prisilne transfere, sustavno i rašireno mučenje, zlostavljanje, prisilne nestanke, izvansudska pogubljenja, seksualno i rodno uvjetovano nasilje, pogubljenja ratnih zarobljenika i ciljanu kampanju protiv ukrajinske energetske i druge civilne infrastrukture. EU će nastaviti pozivati Rusiju da okonča nezakonitu praksu deportacije i prisilnog transfera ukrajinske djece i njihova nezakonitog posvajanja. EU potiče daljnje napore kako bi se osigurala odgovornost za sve međunarodne zločine te kršenja i povrede ljudskih prava koji proizlaze iz agresivnog rata Rusije. EU podupire napore za uspostavu suda za kazneni progon zločina agresije protiv Ukrajine koji bi imao najširu međuregionalnu potporu i legitimitet. EU će, kao punopravni sudionik u registru štete za Ukrajinu, nastaviti surađivati s Vijećem Europe na uspostavi međunarodnog sveobuhvatnog mehanizma za naknadu štete. Ističe svoju potporu istragama koje provodi tužitelj Međunarodnog kaznenog suda, kao i obnovi mandata Istražnog povjerenstva za Ukrajinu koju provodi Vijeće za ljudska prava. EU pozdravlja činjenicu da je Ukrajina ratificirala Rimski statut Međunarodnog kaznenog suda, što je važan iskorak prema odgovornosti, te poziva na osiguravanje njegove potpune provedbe u ukrajinskom nacionalnom zakonodavstvu. EU će zahtijevati da Rusija prekinе svoju agresiju, povuče sve snage i vojnu opremu s cijelog državnog područja Ukrajine te da u potpunosti poštuje suverenitet, neovisnost i teritorijalnu cjelovitost Ukrajine unutar njezinih međunarodno priznatih granica.

12. EU će nastaviti pratiti i osuđivati strukturni sustav kršenja ljudskih prava te sustavnu i sve jaču unutarnju represiju pod vodstvom države, uključujući primjenu proizvoljnog pritvaranja, mučenja i drugih oblika zlostavljanja. EU osuđuje ušutkavanje neistomišljenika, civilnog društva, neovisnih medija i stigmatiziranih skupina u **Ruskoj Federaciji**. EU će pozvati na hitno i bezuvjetno puštanje na slobodu svih političkih zatvorenika u Rusiji i okončanje progona političke oporbe. Podizat ćemo svijest o kontinuiranom nedostatku vladavine prava i Rusiju pozvati da ukine svoje represivno zakonodavstvo i okonča političku zlouporabu pravosuđa. EU će i dalje odlučno poticati Rusiju da u potpunosti surađuje sa svim međunarodnim i regionalnim mehanizmima za praćenje ljudskih prava i sa svim posebnim postupcima povezanim sa stanjem ljudskih prava u Ruskoj Federaciji.
13. EU će nastaviti snažno osuđivati teška, sustavna i raširena kršenja ljudskih prava u **Bjelarusu**. EU će pozvati bjeloruske vlasti da zaustave unutarnju represiju te da sve političke zatvorenike odmah i bezuvjetno puste na slobodu i rehabilitiraju. Nastavit će od bjeloruskih vlasti tražiti da u potpunosti surađuju s međunarodnim i regionalnim mehanizmima za praćenje ljudskih prava. EU će odlučno pozvati bjeloruske vlasti da prestanu biti uključeni u ruski agresivni rat protiv Ukrajine i da zaustave svoju instrumentalizaciju migranata u političke svrhe, u suučesništvu s Rusijom. EU će bjeloruske vlasti također pozvati da čim prije ukinu smrtnu kaznu i da, kao prvi korak u tom smjeru, uvedu moratorij. EU će raditi na tome da osigura da sve gore stanje ljudskih prava u Bjelarusu ostane visoko na popisu prioriteta Vijeća za ljudska prava.

14. EU toplo pozdravlja sporazum o prekidu vatre u **Gazi koji će omogućiti postupno oslobađanje talaca, okončati neprijateljsko djelovanje i ublažiti humanitarnu patnju u Gazi**. EU pozdravlja činjenicu da će se taoci, među kojima i nekoliko državljana EU-a, napokon vratiti svojim obiteljima i da će prijeko potrebna humanitarna pomoć stići do civila u Gazi. Ključno je da se dogovor u potpunosti provede kako bi se omogućilo oslobađanje svih talaca i osiguralo trajno okončanje neprijateljskog djelovanja. EU će pozvati na potpun i neometan pristup humanitarne pomoći Pojasu Gaze te na omogućavanje učinkovite raspodjele te pomoći onima kojima je potrebna, među ostalim putem agencija UN-a, a posebno UNRWA-e. EU će nastaviti najoštrije osuđivati brutalne terorističke napade koje je Hamas izvršio na **Izrael** 7. listopada 2023. EU će i dalje podupirati obitelji žrtava i talaca Hamasa. EU izražava žaljenje zbog neprihvatljivo velikog broja civilnih žrtava, posebno djece i žena, u Gazi i na Zapadnoj obali, kao i zbog katastrofalnih posljedica nedovoljnog ulaska pomoći u Gazu, koje uključuju rizik od gladi. EU odlučno poziva sve strane da ispune svoje obveze na temelju međunarodnog prava, uključujući međunarodno pravo o ljudskim pravima i međunarodno humanitarno pravo, te napominje da se za kršenja međunarodnog prava mora odgovarati. EU će podsjetiti na potrebu za potpunom provedbom nalogâ Međunarodnog suda, koji su pravno obvezujući. Kad je riječ o Zapadnoj obali, EU će nastaviti snažno osuđivati aktualno nasilje ekstremističkih doseljenika i širenje nezakonitih naselja, uključujući rušenja. Takva su naselja prema međunarodnom pravu nezakonita. EU će pozvati na suradnju sa svim mehanizmima UN-a i na poštovanje svih obveza u pogledu ljudskih prava. EU osuđuje svako kršenje ljudskih prava. EU će i dalje biti predan sveobuhvatnom, pravednom i trajnom miru koji se temelji na dvodržavnom rješenju. Kad je riječ o **Libanonu**, EU će nastaviti podupirati provedbu prekida vatre i sve strane pozvati da u potpunosti provedu sporazum o prekidu vatre i Rezoluciju Vijeća sigurnosti UN-a 1701 kako bi se osigurao siguran povratak raseljenog stanovništva na obje strane. EU će pozvati sve strane da zaštite i podupru mandat UNIFIL-a.

15. EU će oštro osuditi sustavna kršenja i povrede ljudskih prava u **Afganistanu**, posebno ekstremnu rodno uvjetovanu diskriminaciju žena i djevojčica od strane talibana, koja se može smatrati rodnom progonom, što je zločin protiv čovječnosti na temelju Rimskog statuta Međunarodnog kaznenog suda, čija je država stranka Afganistan. To uključuje rodno uvjetovano nasilje, uskraćivanje prava na obrazovanje za sve, uskraćivanje slobode izražavanja, kretanja i rada te ozbiljno ograničavanje njihova sudjelovanja u svim sferama društva i javnog života, uključujući zabranu rada ženama zaposlenima u nevladinim organizacijama i UN-u, takozvani Zakon o promicanju vrlina i sprečavanju poroka te nedavnu odluku o obustavi pristupa žena i djevojčica obrazovanju u privatnim i javnim zdravstvenim ustanovama. EU će naglasiti potrebu da se osigura potpuno, ravnopravno, smisljeno i sigurno sudjelovanje žena i djevojčica u svim sferama društva i javnog života. EU će također pozvati na zaštitu prava pripadnika manjina, uključujući etničke i vjerske manjine kao što su Hazarijci, te LGBTI osoba. EU će poduprijeti Misiju Ujedinjenih naroda za pomoć Afganistanu (UNAMA) u okviru njezina sveobuhvatnog mandata sa snažnom komponentom ljudskih prava i mandat posebnog izaslanika UN-a za Afganistan u skladu s Rezolucijom VSUN-a 2721 (2023). EU će nastaviti ukazivati na odgovornost talibana u osiguravanju poštovanja, zaštite i ostvarivanja ljudskih prava i temeljnih sloboda te osiguravanju humanitarne pomoći i poštovanja međunarodnog humanitarnog prava. EU će proaktivno sudjelovati u istraživanju mogućih dodatnih mehanizama odgovornosti koji bi mogli pružiti jasnu dodanu vrijednost. Pozvat će talibane da poštuju obveze iz Konvencije o ukidanju svih oblika diskriminacije žena i Konvencije o pravima djeteta s obzirom na to da je Afganistan stranka tih konvencija.

16. EU će ponovno izraziti svoju duboku zabrinutost zbog stanja ljudskih prava u **Kini**, među ostalim u Tibetu, Unutarnjoj Mongoliji, Hong Kongu i Xinjiangu. EU će poticati Kinu na djelotvornu suradnju s Visokim povjerenikom UN-a i njegovim Uredom te sa svim međunarodnim mehanizmima za ljudska prava, između ostalog kako bi se radilo na provedbi preporuka uključenih u izvješće o procjeni pitanja ljudskih prava u Xinjiangu. EU će posebnu pozornost posvetiti potpunom uživanju ljudskih prava i ostvarivanju temeljnih sloboda, posebno slobode mišljenja i izražavanja, udruživanja i mirnog okupljanja te slobode vjeroispovijesti ili uvjerenja, uključujući pravo vjerskih skupina da bez uplitanja obavljaju svoje osnovne poslove i da slobodno biraju svoje vjerske vođe, kao i zaštitu prava žena i djevojčica, očuvanju kulturnog identiteta te ukidanju prisilnog rada. EU će nastaviti pomno pratiti pojedinačne slučajeve boraca za ljudska prava, među ostalim onih koji surađuju s mehanizmima UN-a. Potaknut će Kinu da poštuje, štiti i ostvaruje ljudska prava za sve, uključujući Hongkonžane, kao i za Ujgure, Tibetance te pripadnike etničkih, vjerskih, jezičnih i ostalih manjina. EU će ponovno izraziti zabrinutost zbog prethodnih međunarodnih obveza Kine povezanih s Hong Kongom. EU je otvoren za suradnju s Kinom, gdje je to moguće i uz potpuno poštovanje univerzalnih ljudskih prava, primjerice u vezi s pitanjima kao što su gospodarska, socijalna i kulturna prava u multilateralnim forumima.
17. EU će pozvati **Demokratsku Narodnu Republiku Koreju (DNRK)** da odgovori na nalaze istražnog povjerenstva iz 2014. u vezi s njezinim ozbiljnim kršenjima i povredama ljudskih prava te da smisleno surađuje sa sustavom UN-a za ljudska prava. EU će nastaviti pozivati DNRK da prihvati ponuđene dijaloge i da ponovno krene surađivati s međunarodnom zajednicom, među ostalim nastavkom povratka diplomatskog i humanitarnog osoblja u DNRK. Odlučno će poticati DNRK da poštuje, štiti i ostvaruje ljudska prava te da provede preporuke koje proizlaze iz ciklusa univerzalnog periodičnog pregleda za 2024.

18. EU će nastaviti osuđivati kršenja ljudskih prava u **Iranu** i odlučno će poticati iranske vlasti da poštuju ljudska prava za sve, posebno za žene i djevojčice te pripadnike vjerskih i etničkih manjina. EU će pozvati iransku vladu da zaustavi pogubljenja i nastavi s dosljednom politikom usmjerenom na ukidanje smrtne kazne te da u potpunosti surađuje s mehanizmima UN-a za ljudska prava, osobito s Neovisnom misijom za utvrđivanje činjenica i posebnim izvijestiteljem UN-a za Iran. Također će inzistirati na tome da Iran pusti na slobodu sve proizvoljno pritvorene pojedince, uključujući strane državljane i osobe s dvojnim državljanstvom, da uvjete u pritvoru uskladi s međunarodnim standardima te da osigura pravičan postupak za sve pritvorenike.
19. EU će pozvati na okončanje svih oblika nasilja koje vojska provodi nad civilima, na oslobađanje svih proizvoljno pritvorenih zatvorenika, posebno kao posljedica vojnog udara 2021., te na stabilnost i mirno pomirenje u **Mjanmaru/Burmi**. Pozvat će na brzu uspostavu transparentnog, uključivog i vjerodostojnog demokratskog puta te će s tim u vezi poduprijeti napore Ujedinjenih naroda i ASEAN-a i inzistirati na potpunoj provedbi rezolucije RVSUN-a 2669 (2022). Pozvat će na veću usklađenost stajališta u cijelom sustavu UN-a, posebno pojednostavnjenjem djelovanja različitih UN-ovih nositelja mandata i agencija na terenu. Nastavit će se zalagati za pravdu i odgovornost za sva teška kršenja i povrede ljudskih prava, uključujući seksualno i rodno uvjetovano nasilje povezano sa sukobima. Pozvat će na potpun, siguran i neometan pristup humanitarnoj pomoći svim ljudima kojima je potrebna pomoć. EU će se i dalje zalagati za smirivanje nasilja i preokretanje trenda sve veće militarizacije civila, uključujući Rohindže u kampovima u Rakhineu i izbjegličkim kampovima. EU će nastaviti podupirati i pozivati na unapređenje mehanizama odgovornosti i njihove upotrebe, među ostalim Neovisnog istražnog mehanizma za Mjanmar (IIMM), kako bi se poduprli odgovarajući brzi pravni postupci.

20. Kad je riječ o **Sudanu**, EU će nastaviti osuđivati teška kršenja i povrede ljudskih prava, uključujući seksualno i rodno uvjetovano nasilje velikih razmjera te kršenja prava djece. EU će sve strane pozvati da odmah prekinu s neprijateljskim djelovanjem i da podupiru i poštuju međunarodno humanitarno pravo i međunarodno pravo o ljudskim pravima te će ustrajati na neometanom pristupu humanitarnoj pomoći i zaštiti humanitarnih radnika. EU će se usredotočiti na osiguravanje odgovornosti za najteže zločine počinjene diljem zemlje i drugdje, od kojih se mnogi mogu smatrati ratnim zločinima i zločinima protiv čovječnosti. EU će podupirati rad Međunarodnog kaznenog suda i UN-a te će Sudan pozvati na suradnju s neovisnim stručnjakom u Sudanu i Neovisnom međunarodnom misijom za utvrđivanje činjenica o Sudanu.
21. Pad Assadova kriminalnog režima označava povijesni trenutak za **sirijski narod**, koji je pretrpio golemu patnju i pokazao iznimnu otpornost u težnji za dostojanstvom, slobodom i pravdom. Svi moraju dobiti priliku da ponovno ujedine, stabiliziraju i obnove svoju zemlju, iznova uspostave pravdu i osiguraju preuzimanje odgovornosti. Tranzicijsko pravosuđe i poštovanje ljudskih prava bit će ključni za postizanje održivog mira i pomirenja. Sve strane odgovorne za kršenja međunarodnog humanitarnog prava ili kršenja i povrede ljudskih prava moraju za njih odgovarati. Svi zločini i kršenja prava o ljudskim pravima koje počinje stranke građanskog rata u Siriji moraju se istražiti u kontekstu tranzicijskog pravosuđa. EU poziva sve aktere da izbjegavaju svako daljnje nasilje, osiguraju zaštitu civila i poštuju međunarodno pravo, međunarodno humanitarno pravo i pravo o ljudskim pravima, uključujući prava žena i djece. Odlučno pozivamo na zaštitu svih civila, bez razlike, među ostalim pripadnika vjerskih i etničkih manjina. Kako bi se osigurala uredna, mirna i uključiva tranzicija, uz potporu UN-a i u skladu s temeljnim načelima Rezolucije VSUN-a 2254, neophodno je da svi dionici sudjeluju u uključivom dijalogu, koji Sirija vodi i za koji je Sirija odgovorna, o svim ključnim pitanjima. EU će izraziti svoju kontinuiranu potporu Neovisnom međunarodnom istražnom povjerenstvu, međunarodnom nepristranom i neovisnom mehanizmu i neovisnoj instituciji za nestale osobe u Sirijskoj Arapskoj Republici (IIMP).

22. EU će surađivati s partnerima kako bi se osigurala mirna i uključiva demokratska tranzicija u Venezueli, koja odražava volju **venezuelskog naroda**. EU će promicati proces dijaloga pod vodstvom Venezuele koji može dovesti do mirnog i demokratskog rješenja višedimenzionalne krize. EU će pozvati na okončanje proizvoljnih pritvaranja, među ostalim osoba s dvojnim državljanstvom i stranih državljana, i na prestanak političke represije, posebno nad borcima za ljudska prava, te na oslobađanje svih političkih zatvorenika i potpuno poštovanje temeljnih sloboda, kao što su sloboda izražavanja, udruživanja i okupljanja. EU odlučno poziva Venezuelu da konstruktivno surađuje s Uredom Visokog povjerenika Ujedinjenih naroda za ljudska prava, kao i s Neovisnom međunarodnom misijom UN-a za utvrđivanje činjenica o Venezueli.
23. EU će nastaviti podupirati **Haiti** u rješavanju humanitarne krize, promicanju ljudskih prava, borbi protiv ekstremnog nasilja oružanih kriminalnih skupina te ponovnoj uspostavi demokracije i vladavine prava.
24. EU će oštro osuditi nasilje nad mirnim prosvjednicima, političarima i predstavnicima medija u **Gruziji**. EU će pozvati vlasti da poštuju pravo na slobodu okupljanja i izražavanja te da se suzdrže od uporabe sile. EU će podupirati inicijative za istraživanje svih činova nasilja, kao i inicijative za pozivanje odgovornih osoba na odgovornost.
25. EU će pomno pratiti stanje ljudskih prava u Azerbajdžanu te nastaviti podupirati održiv i trajan mir između Armenije i Azerbajdžana.
26. Od **Turske** se, kao zemlje kandidatkinje za članstvo u EU-u i dugogodišnje članice Vijeća Europe, očekuje da će poštovati svoje obveze.
27. EU će raditi na razvoju i jačanju poštovanja, zaštite i ostvarivanja svih ljudskih prava. EU će konstruktivno sudjelovati u **tematskim inicijativama** predstavljenima u Vijeću za ljudska prava i Općoj skupštini UN-a. EU će predvoditi tematske rezolucije o slobodi vjeroispovijesti i uvjerenja te o pravima djeteta.

28. Kad je riječ o **digitalnim tehnologijama i umjetnoj inteligenciji**, potrebne su snažne zaštitne mjere kako bi se zajamčila zaštita ljudskih prava, među ostalim u multilateralnim i višedioničkim forumima. EU će aktivno promicati univerzalna ljudska prava i temeljne slobode, vladavinu prava i demokratska načela u digitalnom prostoru. EU će se i dalje boriti za pristup utemeljen na ljudskim pravima u digitalnoj sferi, među ostalim u području umjetne inteligencije te drugih novih tehnologija i tehnologija u nastajanju. To uključuje zagovaranje otvorenog, slobodnog, uključivog, sigurnog, globalnog, interoperabilnog i zaštićenog interneta za sve te zaštitu njegova višedioničkog temelja, kao i poštovanja privatnosti i promicanja prava na privatnost i zaštitu podataka. Nastavljajući se na globalni digitalni pakt, EU će pozvati sve države da zaštite internetski prostor za građansko djelovanje i spriječe blokiranje interneta i cenzuru na internetu, nezakonit nadzor, govor mržnje na internetu, rodno uvjetovano nasilje potpomognuto tehnologijom, manipuliranje informacijama, dezinformacije i kibernetički kriminalitet, uz potpuno poštovanje međunarodnog prava o ljudskim pravima. U tu će svrhu EU aktivno širiti i produbljivati partnerstva sa zemljama i regijama sličnih stavova te će nastaviti surađivati s privatnim sektorom, civilnim društvom i akademskom zajednicom. EU će na provedbi globalnog digitalnog pakta surađivati s Uredom Visokog povjerenika za ljudska prava (OHCHR) i drugim ključnim partnerima, kao što su Vijeće Europe, UNESCO, Međunarodna unija za telekomunikacije (ITU) i Ured za digitalne tehnologije i tehnologije u nastajanju.
29. EU će pojačati svoju potporu poštovanju prava na **slobodu mišljenja i izražavanja** na internetu i izvan njega. I dalje će nepopustljivo podupirati slobodu medija te pravo novinara i medijskih djelatnika na rad u sigurnim uvjetima, bez straha od uznemiravanja, prijetnji i nasilja. EU će raditi na suzbijanju inozemne manipulacije informacijama te na jačanju cjelovitosti informacija, uključujući pravo na pristup relevantnim, pouzdanim i točnim informacijama. S obzirom na sve veća ograničenja prostora za građansko djelovanje, EU će štiti i promicati pravo na **slobodu mirnog okupljanja i udruživanja**.

30. EU će aktivno podupirati, promicati i osnaživati raznoliko i neovisno **civilno društvo**, zalažući se za njegovo smisljeno sudjelovanje u svim UN-ovim forumima. EU će snažno osuditi svaki oblik odmazde protiv **boraca za ljudska prava** i organizacija civilnog društva, među ostalim onih koji u bilo kojem obliku surađuju s UN-om. EU će posebnu pozornost posvetiti posebnim rizicima s kojima se suočavaju određene kategorije boraca za ljudska prava, često izložene diskriminaciji, nasilju i uznemiravanju, te će biti vodeći akter u promicanju sigurnog i poticajnog okruženja za civilno društvo i sve borce za ljudska prava, uključujući one u egzilu. EU će posebnu pozornost posvetiti i prijetnjama upućenima borcima za ljudska prava i akterima civilnog društva, među ostalim na internetu, i transnacionalnoj represiji. EU će se također usprotiviti pravnim i administrativnim mjerama kojima se smanjuje prostor za građansko djelovanje, kao što su prepreke registraciji nevladinih organizacija, ograničenja pristupa resursima, zahtjevna pravila za provjeru i pretjerani zahtjevi za izvješćivanje. EU će blisko surađivati s Visokim povjerenikom UN-a za ljudska prava i posebnim postupcima kako bi osigurao da se čuje glas civilnog društva i boraca za ljudska prava.
31. EU će podsjetiti na svoje principijelno stajalište protiv **smrtne kazne u svim slučajevima i svim okolnostima** te pozvati sve zemlje koje još primjenjuju smrtnu kaznu da je ukinu ili da zadrže ili uvedu moratorij kao prvi korak prema njezinu ukidanju. EU će snažno i nedvosmisleno osuditi primjenu smrtne kazne, posebno u slučajevima u kojima se krše međunarodni minimalni standardi, te će snažno podupirati rezolucije Vijeća za ljudska prava i Opće skupštine UN-a, u kojima se naglašavaju učinci tog okrutnog, nehumanog i ponižavajućeg kažnjavanja na ljudska prava. EU će promicati daljnju ratifikaciju Drugog fakultativnog protokola uz Međunarodni pakt o građanskim i političkim pravima.
32. EU će izraziti zabrinutost uslijed sve veće upotrebe **mučenja** ili zlostavljanja kao metodi za suzbijanje političkog neslaganja i ograničavanje prostora za građansko djelovanje. EU će istaknuti sprečavanje trgovine robom koja služi za mučenje kao ključan korak prema njegovu potpunom iskorjenjivanju te će razmotriti daljnje korake za zabranu globalne trgovine robom koja se upotrebljava u tu svrhu.

33. EU će se i dalje snažno protiviti svim oblicima **diskriminacije** te će se jače boriti protiv njih, uz pridavanje posebne pozornosti višestrukim i intersekcijskim oblicima diskriminacije, među ostalim na temelju spola, rase, etničke ili socijalne pripadnosti, vjeroispovijesti ili uvjerenja, političkih ili drugih mišljenja, invaliditeta, dobi, seksualne orijentacije i rodnog identiteta. EU ponovno ističe svoju predanost jednakosti i nediskriminaciji, pravu svih osoba na uživanje cijelog niza ljudskih prava i temeljnih sloboda te zaštitu onih u nepovoljnom, ranjivom i marginaliziranom položaju. EU će ponovno potvrditi svoju snažnu predanost poštovanju, zaštiti i ostvarivanju punog i ravnopravnog uživanja ljudskih prava LGBTI osoba te će izraziti svoju duboku zabrinutost zbog alarmantnih stopa nasilja, diskriminacije i stigmatizacije, kao i zbog kriminalizacije istospolnih odnosa. EU će surađivati s UN-ovim mandatima usmjerenima na borbu protiv nasilja i svih oblika diskriminacije te će u tom pogledu nastaviti pružati snažnu potporu radu UN-a.
34. EU je i dalje predan uključivanju **prava osoba s invaliditetom** u različite točke dnevnih redova i u rad multilateralnih institucija, kao i osiguravanju toga da sve osobe s invaliditetom uživaju jednaka prava na potpuno, djelotvorno i smisleno sudjelovanje i uključenost u sve aspekte društvenog, kulturnog, obrazovnog, gospodarskog, civilnog i političkog života.
35. EU će nastaviti pozivati sve države da poštuju, štite i ostvaruju ljudska prava svih osoba koje pripadaju nacionalnim ili etničkim, vjerskim i jezičnim **manjinama**, među ostalim u svim relevantnim forumima. EU će promicati njihovo pravo na djelotvorno sudjelovanje u kulturnom, vjerskom, društvenom, gospodarskom i javnom životu. EU će se protiviti svim oblicima poticanja na nasilje ili mržnju te govoru mržnje, na internetu i izvan njega, uz istodobno očuvanje prava na slobodu mišljenja i izražavanja.

36. EU će pojačati djelovanje kako bi promicao potpuno uživanje svih ljudskih prava **starijih osoba** i kako bi doprinio borbi protiv dobne diskriminacije. EU će nastaviti surađivati s relevantnim tijelima UN-a kako bi se poboljšali zaštita i uživanje ljudskih prava starijih osoba.
37. EU će se i dalje zalagati za **prava djeteta**, dajući prednost zaštiti djece od svih oblika nasilja, među ostalim na internetu, te univerzalnom pristupu kvalitetnom i uključivom obrazovanju. EU će nastaviti posvećivati posebnu pozornost djeci pogođenoj oružanim sukobima, jačajući koordinaciju s mehanizmima UN-a, u skladu s ažuriranim smjernicama EU-a o djeci i oružanim sukobima. Nastavit će raditi na iskorjenjivanju svih oblika diskriminacije djece.
38. EU će ponovno potvrditi svoju snažnu predanost promicanju i zaštiti prava na **slobodu vjeroispovijesti ili uvjerenja** za sve pojedince diljem svijeta. Promicat će i štititi pravo svih osoba da imaju ili nemaju određenu vjeroispovijest ili uvjerenje i da iskazuju ili promijene svoju vjeroispovijest ili uvjerenje, uz osuđivanje kriminalizacije apostazije i zlouporabe zakonâ o bogohuljenju. Osudit će diskriminaciju, netoleranciju, nasilje i progon na temelju vjeroispovijesti ili uvjerenja te odbaciti svaki oblik poticanja na vjersku mržnju.
39. EU će nastaviti konstruktivno sudjelovati u svim inicijativama povezanim s borbom protiv svih oblika **rasizma**, rasne diskriminacije, ksenofobije i povezane netolerancije diljem svijeta, imajući na umu svoje dugogodišnje stajalište o potrebi da se osigura univerzalna ratifikacija te potpuna i djelotvorna provedba Međunarodne konvencije o ukidanju svih oblika rasne diskriminacije, kao i potrebi za provedbom Deklaracije iz Durbanu i Programa djelovanja te, ako je potrebno, za racionalizacijom i pojednostavnjivanjem njezinih mehanizama praćenja. EU će nastaviti smisleno sudjelovati u pregovorima o Nacrtu deklaracije UN-a o poštovanju, zaštiti i ostvarivanju ljudskih prava osoba afričkog podrijetla.

40. EU je i dalje predan promicanju, zaštiti i ostvarivanju svih ljudskih prava te potpunoj i djelotvornoj provedbi Pekinške platforme za djelovanje i programa djelovanja Međunarodne konferencije o stanovništvu i razvoju, kao i ishoda revizijskih konferencija, a u tom kontekstu predan je i **spolnom i reproduktivnom zdravlju i pravima**. S obzirom na to EU ponovno potvrđuje svoju predanost promicanju, zaštiti i ostvarivanju prava svakog pojedinca na potpunu kontrolu nad pitanjima povezanim s vlastitom spolnošću te spolnim i reproduktivnim zdravljem i prava da o njima odlučuje slobodno i odgovorno, bez diskriminacije, prisile i nasilja. EU nadalje naglašava potrebu za univerzalnim pristupom kvalitetnim, cjenovno pristupačnim i sveobuhvatnim informacijama i obrazovanju o spolnom i reproduktivnom zdravlju, što uključuje sveobuhvatan spolni odgoj, te uslugama zdravstvene skrbi.
41. EU ponovno potvrđuje svoju predanost poštovanju, zaštiti i ostvarivanju svih **gospodarskih, socijalnih i kulturnih prava**, uključujući pravo na obrazovanje, hranu, zdravlje, socijalnu sigurnost, odgovarajuće stanovanje i dostojanstven rad, te podupiranju relevantnih inicijativa. Aktivno će sudjelovati u raspravama o gospodarstvu kojim se unapređuju ljudska prava, među ostalim o tome kako se gospodarskim odlukama i politikama daje prednost ljudskom dostojanstvu i jednakosti, što u konačnici dovodi do ostvarivanja ljudskih prava. Nastavit će podupirati univerzalan pristup vodi za piće koja je zdravstveno ispravna, dostatna i financijski pristupačna te sanitarnim uvjetima i higijeni, kao i naglašavati dimenziju ljudskih prava u tim područjima. Nastavit će promicati pravo na obrazovanje, povezanost s digitalnom agendom, socijalnu i digitalnu uključenost, rodnu ravnopravnost i osnaživanje svih žena i djevojčica te nediskriminaciju. EU će nastaviti promicati kulturna prava i zaštitu kulturne baštine.

42. EU će nastaviti surađivati s Uredom Visokog povjerenika za ljudska prava i Radnom skupinom UN-a za **poslovanje i ljudska prava** u svrhu promicanja provedbe vodećih načela UN-a o poslovanju i ljudskim pravima na globalnoj razini. Nastavit će podupirati donošenje nacionalnih akcijskih planova u državama članicama i partnerskim zemljama te razvijati sveobuhvatan okvir EU-a za provedbu vodećih načela UN-a o poslovanju i ljudskim pravima. Zakonodavstvo EU-a o dužnoj pažnji za održivo poslovanje i borbi protiv prisilnog rada važna je osnova za pojačani angažman EU-a u UN-u, posebno u pogledu pravno obvezujućeg instrumenta o poslovanju i ljudskim pravima koji se temelji na konsenzusu, što uključuje tematska savjetovanja između zasjedanja. Kako bi se poboljšala zaštita žrtava i stvorili jednaki uvjeti na globalnoj razini, važno je težiti širokom, međuregionalnom konsenzusu među državama članicama UN-a.
43. Prepoznajući učinak koji **klimatske promjene**, gubitak bioraznolikosti, uništavanje okoliša i onečišćenje imaju na uživanje ljudskih prava sadašnjih i budućih generacija, EU će nastaviti surađivati s partnerima diljem svijeta kako bi se pristup utemeljen na ljudskim pravima iskoristio u svrhu jačanja napora za ublažavanje klimatskih promjena i prilagodbu njima. EU će podsjetiti na obveze država kao nositeljâ dužnosti u tom pogledu i usredotočiti se na nositelje prava koji su najosjetljiviji na učinke trostruke planetarne krize. EU će promicati važnu ulogu boraca za ljudska prava koji djeluju u području okoliša i boraca za ljudska prava koji pripadaju autohtonim narodima te podupirati mjere za njihovu zaštitu. EU će aktivno sudjelovati u raspravama o promicanju ljudskog prava na čist, zdrav i održiv okoliš. Zalagat će se za to da odvažne i hitne mjere koje su potrebne u okviru zelene tranzicije budu pravedne i uključive.

44. EU će nastaviti promicati prava **autohtonih naroda** kako su navedena u Deklaraciji UN-a o pravima autohtonih naroda i međunarodnom pravu o ljudskim pravima te će se u tom pogledu aktivno uključiti u sve relevantne forume na kojima se raspravlja o pravima autohtonih naroda. EU će nastaviti aktivno sudjelovati u svim nastojanjima da se unaprijedi potpuno, djelotvorno i smisleno sudjelovanje predstavnika i institucija autohtonih naroda u odgovarajućim tijelima Ujedinjenih naroda, među ostalim na sastancima Vijeća za ljudska prava, u pogledu pitanja koja ih se tiču. EU će naglasiti važnost zaštite boraca za ljudska prava koji pripadaju autohtonim narodima, među ostalim u kontekstu zemljišta i prirodnih resursa te zaštite okoliša, bioraznolikosti i klime, te osiguravanja da oni mogu promicati ljudska prava bez straha od odmazde. Promicat će potpuno, učinkovito i smisleno sudjelovanje i vodstvo pripadnika autohtonih naroda. Naglasit će važnost toga da se djeci iz autohtonih naroda omogući pristup obrazovanju na vlastitom jeziku i u okviru vlastite kulture.
45. EU će nastaviti ulagati napore u iskorjenjivanje siromaštva i postizanje održivog i uključivog razvoja na način kojim se promiču poštovanje, zaštita i ostvarivanje svih ljudskih prava, bez diskriminacije na bilo kojoj osnovi. EU će podsjetiti na svoje rezerve u pogledu trenutnog nacrtu pravno obvezujućeg instrumenta o **pravu na razvoj**, uz nastavak konstruktivnog rada na tom predmetu, među ostalim u svim budućim raspravama o nacrtu pravno obvezujućeg instrumenta. U tom će pogledu nastaviti promicati načelo univerzalnosti ljudskih prava, odbacivati pristupe koji nisu u potpunosti sukladni s međunarodnim pravom o ljudskim pravima ili bi postavljanjem prava na razvoj iznad drugih ljudskih prava mogli ugroziti obveze država u pogledu ljudskih prava, kao i zagovarati pristup da se svaki pojedinac uvijek i svugdje prizna kao nositelj prava, dok države imaju primarnu odgovornost i obveze za potpuno ostvarivanje svih ljudskih prava.

46. EU će nastaviti jačati djelovanje u cilju poštovanja međunarodnog prava i ljudskih prava u odnosu na **izbjeglice, interno raseljene osobe i migrante**, posebno temeljnog prava na traženje azila i načela zabrane prisilnog udaljenja ili vraćanja, te će posebnu pozornost nastaviti posvećivati osobama u ranjivom položaju. EU će i dalje nuditi mogućnosti za zakonite načine migracije, uz potpuno poštovanje nacionalnih nadležnosti. EU će pozvati sve države da sprečavaju i suzbijaju trgovinu ljudima i njihovo krijumčarenje. EU ponovno potvrđuje svoju predanost borbi protiv instrumentalizacije migranata u političke svrhe, uz potpuno poštovanje ljudskih prava i međunarodnog prava. EU neće nijednoj zemlji dopustiti da zloupotrebljava njegove vrijednosti, uključujući pravo na traženje azila, i da ugrozi njegove demokracije.
47. EU će pozvati sve države da osiguraju da **odgovor na terorizam i organizirani kriminal**, uključujući istrage i kazneni progon, bude u potpunosti u skladu s međunarodnim pravom.
48. EU ponovno potvrđuje svoju nepokolebljivu predanost postizanju napretka u području uklanjanja **prisilnih nestanaka**, nadovezujući se na postignuća Prvog svjetskog kongresa o prisilnim nestancima.
-